

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

Sacramentum in generali quid: Quis eius effectus: Quatenus Sacramenta
suscipienda. Cap. XVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

mor: quia totus mundus in maligno positus est: ut dicitur in libro Sapientie: *Creatura Dei facta sunt in odium, & in tentationem animabus hominum, & in musculam pedibus insipientium:* in cognitionem quoque Dei (& inde amor, qui est animæ vita.) Nam quomodo potest cognosci Deus & non amari, in quo concurrunt vniuersæ causæ diligendi? Hinc secundum Augustinum, mentem hominis iuxta substantiam mentis nihil implere potest, nisi creatrix Trinitas solus Deus: quamuis secundum operationem & volutatem vel affectionis instinctum duntaxat, impletur anima quandoque etiam ab his quæ sunt creata, sicut implet Satanas cor alicuius non ingrediendo, sed malitiæ suæ virus infundendo, & fraudulentis deceptionibus ingerendo. Secundo confirmat cor hominis penitentis, iuxta illud Psalmistæ: *Et panis confirmat cor hominis,* scilicet ad ambulandum cum Helia, de virtute in virtutem, usque ad montem Dei, id est, perfectionem omnium virtutum. Unde sicut bonum semen in Evangelio, Dei verbo comparatum, terram, in qua seminatur, mundat, humores ad se trahens, qui conuerterentur in herbas malas & infructuosas: sic Dei verbum virtutem habet mundatiuam, viscositatem inordinatorum affectuum ad se trahens, ex qua nascerentur actus mali & vitiosi. Unde Apostolus ad Hebræos: *Verbo, inquit, virtutis suæ purgationem peccatorum faciens.* Et ideo comparatur aquæ sapientiæ salutaris: *Cibabit, inquit, illum panem vite & intellectus, & aqua sapientiæ salutaris potabit illum:* ut sic Dei verbum sit esca & potus, desolatos dulciter consolans, & tentationibus pusillanimitatibusque fatigatos, in bono concepto confortans.

Verbū Dei
vt confir-
met animā.
Psalm. 103.
Lucæ 8.

H. b. r.

Ecclesi. 15.

Tertio cor hominis proficientis illuminat, iuxta illud Psalmistæ: *Declaratio sermonum tuorum illuminat, & intellectum dat paruulis.* Illuminat enim mentes humiles experimentali cognitione Christi formam virtutum, & omnium agendorum, cauendorum, & perferendorum.

Verbū Dei
vt illumini-
net mentē.
Psalm. 108.

Quarto cor hominis perfectionem attingentis mirabiliter oblectat, in se continens omne delectamentum, & omnis saporis suauitatem. Quem gustans Petrus, respondit: *Domine ad quem ibimus? Verba vite æternæ habes.* Et Psalmistæ: *Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo?*

Verbū Dei
vt oblectat
animam.
Sapient. 16.
Ioan. 6.
Psalm. 118.

Sacramentum in generali quid: Quis eius effectus: Quatenus Sacramenta suscipienda. Cap. XVIII.

G

Comedi.

- Cant. 5.** **O**medite amici, & bibite, & inebriamini charissimi. Hæc verba secundo possunt intelligi de sacramentali sumptione corporis & sanguinis Domini nostri Iesu Christi, unde musto inebriantur charissimi. In illorum namque corde, secundum Fulgentium, fontes gratiarum fluunt & resurgent in aeternum, & *fluminis impetus latiscat civitatem Dei*. In quorum persona immediate præmittitur in Canticis: *Comedi fauum cum melle meo*. Vbi dicit Origenes: Fauus est cera virginea; distincta cellulis melle repletis. Quid est ergo, *Comedi fauum cum melle meo*, nisi manducati corpus virgineæ carnis, dulcissima diuinitate repletum? Et sic per gustum humanitatis peruenitur ad gustum diuinitatis. Et ille, secundum Anselmum, plus manducat, qui plus amat, & plus amando rursum plus manducat & amat: licet huius amoris gustum in hac vita non nisi ut pignus quoddam capiamus, in futuro seculo plenitudinem eius in præmium expectantes. Quantalibet enim nos ter spiritus abundantia pinguescat, non tamen pari iucunditate sumit cortex Sacramenti, & ad eum frumenti, fides & res, memorabilia & præsentia, aeternitas & tempus, vultus & speculum, imago Dei & forma serui: quamuis in hac vita nunquam maius gaudium & refrigerium quis expertus fuerit, quam dignè accedens in sumptione corporis & sanguinis Christi fideliter degustauit: qua sumptione deuota mens in Deum transfinitur, & eorum gratiarum fonte potatur. Videndum est
- Sacramentum quid sit.** igitur primo de Sacramentis in generali. Nam Sacramentum, secundum Thomam, proprie dicitur, quod est signum alicuius rei sacræ pertinentis ad homines: ut scilicet proprie dicatur Sacramentum rei sacræ signum, in quantum est hominem sanctificant. Ordinatur enim ad significandum nostram sanctificationem, in qua tria notari possunt, scilicet causa sanctificationis nostræ, quæ est passio Christi; forma sanctificationis nostræ, quæ consistit in gratia & virtutibus; ac vltimus finis sanctificationis nostræ, qui est vita aeterna, quæ omnia habentur per Sacramenta. Vnde Sacramentum est signum & rememoratio eius quod præcessit, scilicet passionis Christi; ac demonstratiuum eius, quod in nobis efficitur per Christi passionem, scilicet gratiæ; & *απορυσιστικόν*, id est, prænuntiatiuum futuræ gloriæ. Nam Sacramenta nouæ legis per aliquem modum in nobis causant gratiā, quia per ea Christo incorporamur: quod fieri non potest, nisi per gratiam.
- Causa agens.** Pro quo notandum, quod duplex est causa agens, scilicet causa principalis,

cipalis, quæ operatur per virtutem suæ formæ, cui assimilatur effectus, sicut ignis suo calore calefacit. Sed hoc modo non potest causare gratiam nisi Deus: quia gratia non est aliud, nisi quædam participata similitudo diuinæ naturæ. Et est causa instrumentalis, quæ non agit per virtutem suæ formæ, sed solum per motum, quo mouetur ab agente principali: & ideo effectus instrumento non assimilatur, sed principali agenti: sicut domus non assimilatur securi, sed arti, quæ consistit in artificis mente. Et hoc modo Sacramenta nouæ legis causant gratiam. Adhibentur enim hominibus ex ordinatione diuina ad gratiam in eis causandam. Gratia nanque sacramentalis aliquid addit super gratiã communiter dictam, & super virtutes & dona quoddam diuinum auxilium ad consequendum Sacramenti finem. Pro quo sciendum, quod gratia secundum se considerata perficit essentiam animæ, in quantum participat quandam similitudinem diuini esse. Et sicut ab essentia animæ fluunt eius potentie, sic à gratia fluunt quædam perfectiones ad potentias animæ, quæ dicuntur virtutes & dona, quibus potentie perficiuntur in ordine ad actus suos. Ordinantur ergo Sacramenta ad quosdam effectus speciales in vita Christiana necessarios, sicut Baptismus ad spirituale regeneratione, qua vitis homo moritur, & Christi membrum efficitur: qui scilicet effectus est aliquid spirituale præter actus potentiarum animæ: eadem ratio est in alijs Sacramentis. Sicut igitur virtutes & dona super gratiã cõmuniter dictam addunt quandam perfectionem determinate ordinatam ad actus proprios potentiarum, sic etiam gratia sacramentalis, vt dictum est. Ceterum, interiorem Sacramentorum effectum Christus operatur in Sacramentis, secundum quod est Deus per auctoritatem: & secundum quod est homo, operatur efficienter & meritorie, sed operatur instrumentally, in quantum humanitas est instrumentum ipsius diuinitatis: quia passio eius, quæ conuenit ei secundum humanam naturam, est causa nostræ iustificationis meritorie & effectiue. Vnde virtus salutifera deriuatur à diuinitate Christi per eius humanitatem in ipsa Sacramenta. Hæc ergo Sacramenta specialiter virtute habent ex passione Christi, cuius virtus quodammodo nobis copulatur per susceptionem Sacramentorum. In cuius signum de latere Christi pendentes in Cruce fluxerunt aqua & sanguis. Quorum vnum pertinet ad Baptismum, aliud ad Eucharistiam, quæ sunt potissima Sacramenta. Ea ergo intentione & deuotione, secundum Chrysostrum, percipere debemus Ec-

Gratia
quid.Gratia Sa-
cramentalis.Gratia ef-
fectus.Sacramen-
torum ef-
fectus.Sacramen-
torum vis
vnde

Ioan. 19.

clēsæ Sacramēta, ac si nobis de latere Christi profuerēt. Vulnus enim lateris Christi est ostium Sacramentorum: quia sicut de latere primi Adæ formata est Eva, sic de latere secūdi Adæ formata est Ecclesia. Hinc secundū Augustinū Euangelista vigilanti verbo vsus est, dicens: *Aperuit*, vt innuat, quod ibi quodammodo ostium vitæ apertum est: quia inde Ecclesiæ Sacramenta manauerunt, sine quibus ad veram vitā non intratur. Et præcipuè de Christi latere duo Sacramenta manauerunt, sine quibus vitam intrare non possumus, scilicet Sacramentū redemptionis & ablutionis. Primum pertinet ad Sacramentum Eucharistiæ, quod significatur per sanguinem: imò est idem ipse sanguis, quē quotidie sumimus, & qui de Christi latere fluxit. Secundum pertinet ad Sacramentum Baptismatis, quod significatur per aquam. Vnde dicit Augustinus: Ille sanguis effusus est in remissionē peccatorum. Aqua illa salutaret temperat poculū. Hæc & lauiacrū præstat, & potum. Voluntas ergo Dei sit in omnibus, & super omnia nobis accepta, eò quod cor Christi sic vulneratum sit amoris vulnere propter nos, quatenus nos per amorem reciprocum intrare possimus per ostiū lateris ad cor eius, & ibi omnem amorem nostrum ad amorem suum diuinum cōiungere: & sicut metalla diuersa igne liquefacta, & cōiuncta in vnā formam appositā effluunt, sic omnia desideria sua debet homo fideliter, amore Christi, fundare & ordinare in Deū. Clamat enim clauus, clamat vulnus lateris, quod verè Deus sit in Christo, mundum reconcilians sibi. Patet arcanum cordis per foramina corporis. Patet magnum illud pietatis Sacramentum. Patent *viscera misericordie Dei nostri, in quibus visitasti nos Oriens ex alto. Maiorem enim miserationem nemo habet, vt animam suam ponat quis pro inimicis suis impijs & damnatis redimendis.* Vnde dixit Alexander de Hales super Cant. lib. 2. De corde dulcissimo Christi duos fontes emanare conspicio, scilicet sanguinis & aquæ: Fons sanguinis delicias feruentis amoris ministrat Ecclesiæ. Fons aquæ mundat & refrigerium præstat contra incētiū vitiorum. Aperiat terra sancta *maris Ecclesiæ os suum, & suscipiat sanguinem Abel iusti, quia sanguis iste clamat pro nobis ad Patrem interpellando.* Et Augustinus: *Vulneratus est, inquit, propter delicta nostra.* Tuta & firma requies infirmis peccatoribus in vulneribus Saluatoris. Patent mihi per vulnera misericordie viscera, & quicquid ex me mihi deest, datur mihi ex visceribus Domini mei: quia misericordia affluunt, nec desunt foramina per quæ effluant. Ier foramen corporis mihi.

Sacramen-
torū ostiū.
Gene. 2.
Ioan. 19.

Sacramenta
duo fluxisse
ex latere
Christi.

Cor Christi
quare vul-
neratum.

2. Cor. 5.

Luca 4.
Ioan. 19.

Fons late-
ris Christi
duplex.

Genes. 4.
Pom. 8.
Ier. 55.

mibi patet arcanum cordis. Vulnera Iesu Christi plena sunt misericordia, plena pietate, dulcedine & charitate. Per has rimas gustare mihi licet, quàm *suavis est Dominus Deus mens*. Hæc ille. Disce nunc ô fidelis anima, quo Iesus ardebat amore cui cordis amplissima regio non suffecit, quin amoris flamma diffusus euaporaret per corporis aperturas. Fecit sibi fenestras ignis ille diuinus, vt effluendo medullas hominum penetraret. Voluit insuper aperiri latus illud sanctissimum, vt amica Christi quasi columba fidelissima nidificaret in ore foraminis, iuxta illud Canticorum: *Veni columba mea in foraminibus petre, in cauerna macerie*: vt, inquam, quasi turtur amoris castissimi bonorum operum suorum & exercitiorum pullos illic abscondat, ne prædæ pateant. Surge nunc amica Christi, & os cordis appone vulnere laterali, vt fugas dulcedinem inenarrabilem, & haurias aquas salutare omnium diuinorum charismatum & gratiarum.

Psal. 33.
1. Pet. 2.
Fossionis
lateris Christi
ratio.
Cant. 2.

Sacramentum Eucharistiæ triplicem habere significationem: conferre gratiam: tria quoque contineri in eo, ac de ineffabili amore ostenso in hoc benedicto Sacramento. Cap. XIX.

Momedite amici, & bibite, & inebriamini charissimi. Iam de Sacramento Eucharistiæ prosequendum est, quod est potissimum inter omnia Sacramenta. Dicit enim Dionysius cap. 3 hierar. celestis, quod non contingit aliquem perfici perfectione hierchica, nisi per diuinissimam Eucharistiã. Nimirum cum in eo Christus substantialiter, & in alijs tantum continetur quædam virtus instrumentalis à Christo participata.

Cant. 5.

Habet autem hoc Sacramentum triplicem significationem. Vnam respectu præteriti, in quantum est commemoratiuum Dominicæ passionis, quæ fuit verum sacrificium. Et secundum hoc vocatur sacrificium. Nam quia non solum est Sacramentum, sed etiam Ecclesiæ sacrificium, in quantum continet Christum passum, ideo non solum sacerdoti sumenti proficit, sed etiam toti Ecclesiæ: imò & illis, qui sunt in Purgatorio. Aliã significationem habet respectu rei præsentis, scilicet Ecclesiasticæ vnitatis, cui per hoc Sacramentum homines congregantur: & secundum hoc vocetur Communio. Dicitur enim Cõmunio secundum Damascenum, quia cõmunicamus per ipsam Christo, & quia participamus eius carne & deitate: quia communicamus & vnimur ad in-

Sacrificiũ.

Cõmunio.